

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 247/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. P., Z., zastúpeného advokátkou JUDr. L. D., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 26/2007 z 28. novembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. januára 2008 doručená sťažnosť Ľ. P., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. L. D., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 26/2007 z 28. novembra 2007.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva:

„Navrhovateľ tvrdí, že došlo k porušeniu jeho ústavného práva na spravodlivý proces garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom a v čl. 50 ods. 1 ústavy, podľa ktorého len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy. (...)

Navrhovateľ preto navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prijal uznesením jeho sťažnosť na konanie, a aby nálezom rozhodol takto:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením spis. zn. 5 Tdo 26/2007 zo dňa 28. 11. 2007 porušil právo L. P. na spravodlivý proces, zaručené v čl. 48 ods. 2 a v čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie NS SR spis. zn. 5 Tdo 26/2007 zo dňa 28. 11. 2007.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje opätovne rozhodnúť o podanom dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave spis. zn. 3 To 4/07 zo dňa 2. 10. 2007.

L. P. sa priznáva primerané zadošťučinenie v sume 500 000,- Sk (slovom päťstotisíc slovenských korún), ktoré je mu Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

L. P. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. L. D. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia...

Navrhovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I spis. zn. 2T/109/2005 zo dňa 11. 9. 2006 uznaný vinným z trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokusom trestného činu podvodu podľa § 8 ods. 1 k § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona, účinného v dobe skutku, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2,5 (dva a pol) roka.

Uznesením spis. zn. 3 To 4/07 zo dňa 2. 10. 2007 Krajský súd v Bratislave rozhodol tak, že podľa § 256 Tr. por. odvolanie obžalovaného L. P. sa zamietá.

Rozsudok Okresného súdu Bratislava I nadobudol právoplatnosť dňa 2. 10. 2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave spis. zn. 3 To 4/07 zo dňa 2. 10. 2007.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave spis. zn. 3 To 4/07 zo dňa 2. 10. 2007 navrhovateľ prostredníctvom svojej obhajkyne podal dňa 22. 10. 2007 podľa ust. § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku z dôvodov uvedených v ust. § 371 ods. 1 písm. c), d) a i) Trestného poriadku dovolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením spis. zn. 5 Tdo 26/2007 zo dňa 28. 11. 2007 rozhodol tak, že dovolanie sa odmieta. (...)

V odôvodnení uznesenia Najvyššieho súdu SR sa nesprávne, v rozpore so skutočným a právnym stavom veci, uvádza, že navrhovateľ bol uznaný za vinného samostatne zo zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1. ods. 4 písm. b Tr. zák., čo však vôbec nie je pravda a nezodpovedá to ani predchádzajúcemu konaniu a vykonanému dokazovaniu.

Uvedením takéhoto závažného skutku, ktorý sa kladie navrhovateľovi za vinu, aj keď iba v odôvodnení uznesenia dovolacieho súdu, ale vo väzbe na úvodnú časť, v ktorej sa uvádza pokus trestného činu podvodu podľa §§ 8 ods. 1. ust. 250 ods. 1. ods. 4 písm. b) Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné došlo k zásadnému pochybeniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu pri rozhodovaní o podanom dovolaní.

Uvedené ustanovenie Trestného zákona § 323 ods. 1. ods. 4 písm. b Tr. zák. bolo účinné až od 1. 1. 2006, podľa ktorého páchatel'ovi hrozí trest odňatia slobody v rozpätí 12 až 25 rokov, alebo doživotie, a teda Najvyšší súd Slovenskej republiky nad rámec vykonaného dokazovania a vydaných rozhodnutí navrhovateľovi pridal ďalší skutok, ktorý však navrhovateľ nespáchal, a za ktorý ani súdený nebol.

Bez ohľadu na to však, že to nie je pravdivá informácia, ktokoľvek, kto má možnosť oboznámiť sa s týmto rozhodnutím, bude brať uvedenú skutočnosť za právne relevantnú, a teda bude považovať navrhovateľa ako trestno-právny subjekt zodpovedný za uvedený skutok. Svojím rozhodnutím Najvyšší súd Slovenskej republiky tak zasiahol neoprávnene do práv navrhovateľa.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou námietok sťažovateľa bolo tvrdenie, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 26/2007 z 28. novembra 2007 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 ústavy. Toto tvrdenie sťažovateľ založil na skutočnosti, že v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým bolo jeho dovolanie odmietnuté, najvyšší súd okrem trestných činov, za ktoré bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 109/2005 z 11. septembra 2006 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 4/07 z 2. októbra 2007, uviedol aj iný trestný čin, za ktorý sťažovateľ v predmetnom trestnom konaní nebol súdený, nebol mu kladený za vinu, a teda nemohol sa k nemu ani vyjadriť.

Tým podľa vyjadrenia sťažovateľa došlo k výraznému zásahu do jeho práv, pretože každý, kto si uvedené odôvodnenie rozhodnutia prečíta, nadobudne dojem, že bol stíhaný a odsúdený aj za tento iný trestný čin.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je jednak právo každého, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, ako aj v jeho prítomnosti, bez zbytočných prietahov, a, samozrejme, aj právo, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Keďže sťažovateľove námietky vyznievajú ako forma nesúhlasu s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu, pretože sa nemohol vyjadriť k tam uvedenému trestnému činu, za ktorý v spomínanom trestnom konaní nebol súdený, ústavný súd uvádza, že z pohľadu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odňatie možnosti konať pred súdom v rámci trestného procesu potrebné chápať ako postup súdu, ktorý by tej-ktorej procesnej strane znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré jej Trestný poriadok priznáva. Pritom však nie je rozhodujúce, či bola procesnej strane odňatá možnosť konať pred súdom postupom či už súdu prvého stupňa, alebo súdu druhého stupňa. Dôležité je, aby priznané práva súd rešpektoval a zabezpečil ich reálne uplatnenie (obdobne III. ÚS 288/07, III. ÚS 202/08).

Podľa čl. 50 ods. 1 ústavy len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy.

Účelom čl. 50 ods. 1 ústavy je v záujme právnej istoty každého nositeľa základných práv a slobôd stanoviť garanciu, že jediným orgánom verejnej moci, ktorý je oprávnený rozhodnúť o jeho vine a treste za spáchaný skutok je príslušný všeobecný súd, ktorý spravídla, čo sa týka otázky viny, nie je pri rozhodovaní výrazne limitovaný, ale v otázke ukladania trestu sú tieto obmedzenia omnoho zreteľnejšie, keď súd je viazaný druhmi trestu uvedenými v zákone, samozrejme, okrem prípadov, keď súd upustí od potrestania.

Vychádzajúc z charakteru námietok sťažovateľa a výsledkov ich konfrontácie s obsahom označených základných práv ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.

Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07).

Podľa zistení ústavného súdu bol sťažovateľ rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 109/2005 z 11. septembra 2006 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 4/07 z 2. októbra 2007 uznaný vinným zo spáchania trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s pokusom trestného činu podvodu podľa § 8 ods. 1, § 250 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona. Proti týmto rozhodnutiam, ktoré nadobudli právoplatnosť 2. októbra 2007, podal sťažovateľ dovolanie. O dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 26/2007 z 28. novembra 2007 tak, že ho odmietol dôvodiac tým, že nie sú splnené podmienky podľa § 371 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“).

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu okrem iného vyplýva:

„Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 11. septembra 2006, sp. zn. 2 T 109/2005, bol obvinený L. P. uznaný za vinného z pokusu trestného činu podvodu podľa §§ 8 ods. 1, 250 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a samostatne zo zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1, ods. 4 písm. b) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006...

Okresný súd Bratislava I dňa 14. novembra 2007 predložil tunajšiemu súdu v predmetnej veci dovolanie obvineného...

Na neverejnom zasadnutí odvolací súd zistil, že nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v ustanovení § 371 Tr. por.

Dovolateľ sa svojim dovolaním domáhal zrušenia rozhodnutí okresného a krajského súdu z dôvodu, že tieto boli založené na nesprávnom posúdení zisteného skutku a namietol pritom nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov súdmi.

Podľa § 373 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného právneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však odvolací súd nemôže skúmať a meniť.

Ďalej odvolací súd zistil, že verejné zasadnutie o odvolaní obvineného síce bolo vykonané v jeho neprítomnosti, ale až po tom, čo obvinený za prítomnosti svojej advokátky k takému postupu dal súhlas - požiadal, aby sa verejné zasadnutie vykonalo v jeho neprítomnosti (č. l. 241).

Z uvedeného je zrejmé, že boli splnené zákonné podmienky na takýto postup krajského súdu.

Napokon nebolo zásadným spôsobom porušené ani právo na obhajobu obvineného. Na výsluch obvineného dňa 14. júna 2005 bol jeho obhajca predvolaný, nedostavil sa a obvinený po riadnom poučení vypovedal v rozsahu troch viet. Pred týmto výsluchom bol podrobne v prípravnom konaní už vypočutý a práve predchádzajúci výsluch, ako aj jeho výpoveď na prvostupňovom súde bola vzatá do úvahy ako relevantný dôkaz, pričom okresný súd namietanú výpoveď pri hodnotení dôkazov ani nebral do úvahy.“

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že dovolací súd jednoznačne ozrejmil sťažovateľovi skutočnosti, na základe ktorých dospel k záveru, že nie sú dané dôvody dovolania. Napokon sťažovateľ ani nenamietal rozhodnutie najvyššieho súdu z hľadiska právnych pochybení, ktoré by mohli viesť k porušeniu zásad spravodlivého procesu, ale obmedzil sa len na námietky vzťahujúce sa k nesprávne uvedeniu ďalšieho trestného činu v odôvodnení tohto rozhodnutia, za ktorý rozsudkom okresného súdu nebol uznaný za vinného a nebol zaň v tomto trestnom konaní ani súdený.

V súvislosti s týmito námietkami ústavný súd konštatuje, že uvedenie takejto skutočnosti v odôvodnení rozhodnutia dovolacieho súdu nemožno považovať za taký zásah, ktorý by znamenal porušenie namietaných základných práv sťažovateľa. Keďže v zmysle čl. 50 ods. 1 ústavy len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy, v prípade sťažovateľa táto zodpovednosť spočívala na okresnom súde ako súde prvého stupňa a v neposlednom rade aj na krajskom súde v rámci odvolacieho konania. Bolo úlohou týchto súdov na základe vykonaných a získaných dôkazov ustáliť skutkový stav a vyvodiť z neho právny záver súvisiaci s otázkou viny a trestu. Rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 2. októbra 2007 a týmto okamihom došlo v sťažovateľovom prípade aj k prelomeniu zásady prezumpcie neviny, pretože bol právoplatne uznaný za vinného zo spáchania trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokusom trestného činu podvodu podľa § 8 ods. 1, § 250 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona.

Podaním dovolania sa sťažovateľ snažil poukázať na procesné pochybenia okresného súdu a krajského súdu a úlohou najvyššieho súdu bolo posúdiť dodržanie jednotlivých právnych aspektov a zistiť prípadné porušenie zákona. Keďže najvyšší súd nezistil dôvody dovolania, toto odmietol. Akési „pridanie“ ďalšieho trestného činu na vrub sťažovateľovi len v odôvodnení rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorým bolo dovolanie odmietnuté, čím nedošlo k zásahu do právoplatnosti rozsudku okresného súdu, z ktorého jednoznačne vyplýva, za aké trestné činy bol sťažovateľ súdený, uznaný za vinného a odsúdený, nemá vplyv na už existujúci stav. Aj keď pochybenie najvyššieho súdu uvedením ďalšieho trestného činu v odôvodnení rozhodnutia je zrejmé, čo neuniklo ani pozornosti ústavného súdu, s prihliadnutím na uvedené argumenty táto skutočnosť nemôže znamenať porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd zastáva názor, že uznesením najvyššieho súdu spôsobom, na ktorý poukazoval sťažovateľ, neboli sťažovateľovi odňaté žiadne procesné práva konať pred súdom a vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom trestného konania. Ústavný súd zároveň nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným základným právom zaručujúcim osobe, aby o jej vine a treste za spáchané trestné činy rozhodoval súd a napadnutým uznesením dovolacieho súdu, pretože najvyšší súd danú problematiku ani neriešil.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že aj keď uvedenie ďalšieho trestného činu v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu nemalo vplyv na porušenie označených základných práv, sťažovateľ má stále možnosť žiadať najvyšší súd o opravu takejto zrejmej nesprávnosti vydaním opravného uznesenia, čo umožňuje § 174 s poukazom na § 180 Trestného poriadku.

Zistený skutkový stav bol základom na záver ústavného súdu, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa vyplývajúcimi z jej petitu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. augusta 2008